

Verohallinto

VH/2572/00.01.00/2019 / VH/3692/00.01.00/2019

Kapitalisaatiosopimuksen verotus / Kapitalisaatiosopimus palkkaus- ja eläkejärjestelyissä

Lausunto ohjeluonnoksista koskien kapitalisaatiosopimuksia

Finanssiala ry (FA) kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntomme Verohallinnon ohjeluonnoksesta kapitalisaatiosopimusten verotuksesta sekä ohjeluonnoksesta koskien kapitalisaatiosopimusta palkkaus- ja eläkejärjestelyissä.

FA:lla ei ole huomautettavaa Verohallinnon ohjeluonnoksesta koskien kapitalisaatiosopimusta palkkaus- ja eläkejärjestelyissä.

Lausuntonaan kapitalisaatiosopimusten verotusta koskevasta ohjeluonnoksesta FA esittää seuraavaa:

1 Vakuutusyhtiön perimien palkkioiden vähentämisestä

Ohjeluonnoksessa käsitellään useassa kohdassa sitä, kuinka vakuutusyhtiöiden perimät kulut pienentävät vakuutuksen sijoituksen arvoa tai kulut muutoin vähennetään. FA esittää tältä osin seuraavia huomioita:

- Ohjeluonnoksen kohdassa 6.3. käsitellään kolmannessa kappaleessa vakuutusyhtiön varojen hallinnoimisesta perimiä erilaisia maksuja, jotka pienentävät sijoittajan kapitalisaatiosopimuksen arvoa ja täten myös sijoittajan saaman veronalaisen tulon määrää. FA esittää, että selkeyden vuoksi tässä mainittaisiin tällaisina sopimuksen arvoa pienentävinä maksuina myös erilaiset kuormitus- / merkintäpalkkiot, joita vakuutusyhtiö voi periä asiakkailta esimerkiksi kun vakuutukseen sijoitetaan varoja. Nämä maksut rinnastuvat hallinnoimisesta perittyihin kuluihin.
- Ohjeluonnoksen kohdassa 9.1 käsitellään tulonhankkimismenoja tuloverolain mukaisessa verotuksessa. Tämän kohdan toisessa kappaleessa todetaan, ettei ”vähennyskelpoista ole myöskään se osa kapitalisaatiosopimukseen menevästä maksusta, jolla katetaan vakuutusyhtiön perimiä palkkioita ja muita eriä”. Selvyyden vuoksi tässä voisi vielä tuoda esiin, että tässä kohdin tarkoitetaan sellaisia vakuutusyhtiön perimiä maksuja (kuten kuormitus- ja merkintäpalkkioita), jotka pienentävät kapitalisaatiosopimuksen arvoa itsessään, ja tätä kautta myös myöhemmin sijoittajan saaman veronalaisen tulon määrää. Vastaavasti voisi myös tuoda esiin, että kohdassa 6.4. käsitellyt nosto- / lunastuspalkkiot ovat vähennyskelpoisia ko. kohdassa esitetysti.

2 Selkiyttävä esimerkki osittaisista takaisinostoista ja tappion laskennasta

FA esittää, että ohjeeseen sisällytettäisiin seuraava selkiyttävä esimerkki koskien osittaisten nostojen vaikutusta tappion laskentaan:

Esimerkki: Osittaisen takaisinoston vaikutus tappion laskentaan:

A on maksanut 5 vuotta voimassaolevaan kapitalisaatiosopimukseen 10.000 euron suuruisen maksun 1.1.2018. Sopimus erääntyy 31.12.2022. A:n sopimuksen sijoituskohteiden arvo nousee ja 1.1.2021 sopimuksen arvo on 20.000 euroa. A tekee 1.1.2021 1.000 euron osittaisen takaisinoston. Takaisinoston yhteydessä nostettava tuoton osuus on siten $10.000/20.000 \times 1.000 = 500$ euroa ja nostettavan pääoman määrä on 500 euroa.

Sopimuksen erääntyessä A:lle maksetaan sopimuksesta 5.000 euroa. Sopimuksen päättymishetkellä A:lle on sopimuksesta maksettu suorituksia yhteensä 6.000 euron arvosta. Näistä nostoista tuoton osuus on ollut 500 euroa. Yhteensä A on sijoittanut sopimukseen 10.000 euroa. Koska sopimuksen päättymishetkellä sopimusaikana maksettujen suoritusten määrä (6.000 euroa) vähennettynä niistä tuloksi luetulla määrällä (500 euroa) alittaa maksujen määrän (10.000 euroa), näin muodostunut tappio, eli 4.500 euroa ($10.000 - 6.000 + 500$), on sopimuksen päättymisvuonna A:n osalta vähennyskelpoinen veronalaisista pääomatuloista.

3 Ohjeen kohta 14 ja ennakonpidätyksen toimittaminen erityistilanteissa

Ohjeen kohdassa 14 käsitellään ennakonpidätystä kapitalisaatiosopimusten tuotosta. Tilanteissa, joissa kapitalisaatiosopimus on saatu esimerkiksi perintönä (tai muutoin luovutettu toiselle taholle), syntyy vakuutusyhtiöiden osalta usein käytännössä tilanteita, joissa asiakas haluaa nostaa varat vakuutuksesta ennen kuin esimerkiksi perintöverotusta on toimitettu.

FA ehdottaa, että vakuutusyhtiöt voisivat käyttää perintötilanteissa ennakonpidätyksen osalta tuoton laskennassa kapitalisaatiosopimuksen käypää arvoa vakuutuksenottajan kuolinpäivänä. Tämä johtaisi käytännössä ennakonpidätyksen kannalta oikeaan lopputulokseen tilanteessa, jossa varat nostetaan ennen kuin perintöverotusta on toimitettu ja perintöverotusarvoa vahvistettu.

Vastaavasti myös esimerkiksi tilanteissa, joissa kapitalisaatiosopimus on lahjoitettu, vakuutusyhtiö voisi (saatuun selvitykseen, että omaisuus on lahjoitettu) käyttää ennakonpidätyksen toimittamisessa lahjoituspäivän käypää arvoa, mikäli lahjaverotusta ei ole vielä toimitettu.

4 Muita huomioita ohjeen yksittäisistä kohdista

Muilta osin ohjeistuksesta FA esittää seuraavat huomiot:

- Ohjeluonnoksen kohdassa 6.3. "Varojen sijoittamisesta kertyneen tuoton käsittely verotuksessa" kappaleessa neljä käsitellään TVL 35 b §:n mukaista erityistä verotusmenettelyä. FA näkee, että kohdassa TVL 35 b §:n sisältöön viitataan tavalla, joka voi johtaa väärinkäsitykseen esimerkiksi allokaatiomuutosten sallittavuuden osalta. Selkeämpää olisikin käsitellä TVL 35 b §:ää vain omassa osiossaan ohjeistusta, ja poistaa maininta TVL 35 b §:stä tästä yhteydestä. Vaihtoehtoisesti TVL 35 b §:ään voitaisiin viitata tässä kohtaa melko pelkistetysti esim. seuraavasti: "Mikäli vakuutukseen liittyy TVL 35 b §:n mukaisten niin sanottujen omistajan oikeuksien käyttämistä, vakuutuksen sijoituskohteille saadut tuotot verotetaan verovelvollisen sen vuoden tulona, jona ne ovat kertyneet vakuutusyhtiölle ja jona ne ovat olleet verovelvollisen nostettavissa. TVL 35 b:ää käsitellään kappaleessa 6.7."

- Ohjeluonnoksen kohdassa 8.1, jossa käsitellään omaisuuden siirtoa kapitalisaatiosopimukseen sekä tuloverolain mukaista verotusta, viitataan viimeisessä kappaleessa TVL 35 b §:n mukaiseen menettelyyn. Jää kuitenkin epäselväksi, mitä merkitys TVL 35 b §:lle annetaan tässä yhteydessä. Ohjeessa voitaisiin täsmentää, tarkoitetaanko esimerkiksi, että kapitalisaatiosopimukseen siirretyn omaisuuden luovutusvoittoverotus ei realisoidu, mikäli TVL 35 b § soveltuu.
- Ohjeluonnoksen kohdassa 2.3.1. todetaan alussa, että vakuutusyhtiö päättäisi laskuperustekorkoisten vakuutusten osalta, kuinka sijoittajan maksuista kertyneet varat sijoitetaan eri sijoituskohteisiin. FA huomauttaa, että vakuutusyhtiö päättää aina kaikkien vakuutusten osalta, kuinka vakuutusyhtiön varat sijoitetaan. Vastaavasti kohdassa 2.2. toisessa kappaleessa tulisi tuoda esiin, että vakuutusyhtiö sijoittaa maksuista kertyneet varat aina oman harkintansa mukaisesti.
- Ohjeluonnoksen kohdassa 2.3.2 FA esittää ensimmäistä kappaletta täsmennettäväksi seuraavasti: ”Sijoitussidonnaisessa kapitalisaatiosopimuksessa sopimuksen arvonkehitys on sidottu sijoituskohteiden arvonkehitykseen. Sijoittajat voivat myös vaihtaa sijoituskohteita sopimuksen voimassa ollessa. Vakuutusyhtiölain mukaan vakuutusyhtiöiden on katettava sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuovelka mahdollisimman tarkasti vakuutusten arvon kehitystä määrääviin sijoituskohteisiin kuuluvien varojen. Vakuutusyhtiö tekee itse päätökset sen suhteen millä sijoituskohteilla vastuovelka katetaan.”
- Ohjeluonnoksen esimerkissä 14 (s. 17) listataan vakuutusyhtiöiden tarjoamia sijoitusvaihtoehtoja. Selkiyden vuoksi esimerkkiin voisi listata myös yleisimmät kapitalisaatiosopimusten piirissä tarjotut kohteet, eli vakuutusyhtiöiden tarjoamat sijoitussalkut sekä sijoituskorit.
- Ohjeluonnoksen kohdassa 10.4 käsitellään kapitalisaatiosopimuksen varojen siirtoa toiseen kapitalisaatiosopimukseen, ja todetaan, että ”kun disponointi rinnastetaan kapitalisaatiosopimuksen takaisinostoon, kapitalisaatiosopimuksen tuotto siirto- tai jakohetkellä verotetaan kapitalisaatiosopimuksen omistajan tulona.” Ohjeluonnoksen kohdassa 12 taas käsitellään kapitalisaatiosopimusten yhdistämistä ja todetaan, ettei yhdistämisestä aiheudu veroseuraamuksia. Kohtaa 10.4. voitaisiin selkiyttää täsmentämällä vielä, tarkoitetaanko tässä varojen siirrolla esimerkiksi siirtoa eri henkilöiden kapitalisaatiosopimusten välillä?

5 Veromuutokset säästöhenkivakuutusten ja uusien eläkevakuutusten osalta

Vuodenvaihteessa voimaantulevat veromuutokset kohdistuvat myös säästöhenkivakuutuksiin sekä uudenlaisiin eläkevakuutuksiin. FA toivoo ohjeeseen mainintaa siitä, että ohjeessa esitettyä sovelletaan soveltuvin osin myös säästöhenkivakuutusten sekä uusien eläkevakuutusten osalta.

FINANSSIALA RY

Lea Mäntyniemi